

feria ante penthecosten protenditur vsq; ad penthecosten. quia licet duo dies. qui supersunt octauae ascensionis possint officari ad missam a dominica antecedenti. tamen ad nocturnos non haberent inuitatoriu uel lectiones. uel responsoria nisi ab ascensione domini acciperent. Unde illi decem dies pro vna octaua reputantur. nec mirum tum a totum tempus paschale pro vna reputetur octaua. et similiter a nativitate vsq; ad octauam ephie. de hoc dicitur sub dominica post ascensionem. **T**empus autem paschale vsq; ad penthecosten vocatur quinquagesima. quia continet quinquaginta dies pro quod tempus iubilaei significatur. ut dicitur sub penthecosten. **D**uas enim quadragesimas celebramus cui numero additur decimus numerus. et fit quinquagenarius. primum autem pascha in qua labores et miserie huius temporis significantur unde tunc ieiunamus. et cantica leticie subtrahimus. **S**ecundum post pascha que significat statum eterne felicitatis. et in ea tempus glorie nostre post hanc vitam representamus. tunc enim ab omni labore quiescimus et in dei laude erimus. **Q**ue tunc cantica leticie multiplicamus. et ianua penitentibus aperitur. quia nullus peccati impetum erit. **T**otus enim erit absorptum a gloria. prout in collecta huius diei habetur. et dictum est in prohemio huius partis. **N**ec ieiunamus. nec genua flectimus. ymo stantes oramus. **T**um quia non erit pro quo flectant. sed domini dei gloria replebitur. **T**um etiam ut libertatem quam nobis dominus resurgendo acquisiuit profiteamur. **tum** quia mulieres ad monumentum venientes non flexerunt genua. **H**erecte inspererunt in sepulchro. sicut dicit ambrosius in fine luce. tunc quod secundum eum in hijs quinquaginta diebus quibus dominus nobiscum fuit gaudendum est et iugis festiuitas est in eis tanquam sit dies dominica. **tum** etiam quia hoc tempus paschale significat octauam resurrectionis. in qua nec ieiunabitur. nec genua flectent. sed perfectum gaudium omnibus erit. **I**n festiuitatibus etiam beate marie et diebus dominicis et festiuis et in diebus penthecostes. nisi in presencia corporis et sanguinis eius genua flectenda non sunt. de hoc in quinta parte sub titulo. de prima dictum est. et sub sabato post penthecosten dicitur. **G**enua enim in ecclesia flectere cordis contricionem significat. **E**t est notandum quod in genu flexionibus utendum est oratione dominica. uel oratione quam augustinus scripsit seu approbavit scilicet. **D**eus propicius esto michi peccatori vel peccatrici uel illa quaz quidam sanctus heremita composuit et docuit tunc tunc meretricem docens illam quotidie genua flectere et in terram discumbere oculos sursum non attollere et dicere. **Q**ui me plasma mi miserere mei deus. **C**eterum festiuitas paschalis ebdomodaria est. prout in titulo sequenti dicitur. **I**n paschali septimana salutare nos ad inuicem modo debemus. scilicet resurrexit dominus. et saluatus debet respondere deo gratias uel et apparuit simoni et postea debemus dare osculum ad inuicem. in signum pacis et caritatis. vsus tamen hoc non habet. **R**omanus tamen pontifex hac die missam celebraturus cardinales. platos notarios et familiares suos. hoc modo salutat et osculatur et etiam omnes premissi se inuicem hoc modo salutant et osculantur. **S**alutans enim dicit. **S**urrexit dominus vere. **S**alutatus et osculatus respondet et apparuit simoni.

lutatus debet respondere deo gratias uel et apparuit simoni et postea debemus dare osculum ad inuicem. in signum pacis et caritatis. vsus tamen hoc non habet. **R**omanus tamen pontifex hac die missam celebraturus cardinales. platos notarios et familiares suos. hoc modo salutat et osculatur et etiam omnes premissi se inuicem hoc modo salutant et osculantur. **S**alutans enim dicit. **S**urrexit dominus vere. **S**alutatus et osculatus respondet et apparuit simoni.

De nocturno officio huius festi

Sequitur videre de nocturno officio huius diei. **I**ncipit autem ecclesia inuitatorium alleluia. **S**urrexit dominus vere quinti toni propter quinq; apostolicas pariciones domini in illa die que dicta sunt in quarta parte sub titulo de salutatione ad populum uel propter quinq; sensuum reparationem que sit pro resurrectione. **I**n quibusdam tamen ecclesijs dicit inuitatorium cum triplici alleluia. et septimi toni propter quietem qui datur in resurrectione apoc. xiii. **A**mmodo iam dicit spiritus ut requiescat a laboribus suis et indigemus inuitatorio quia uision lugent eo quod non sunt qui ueniant ad solemnitatem. ymnus autem non dicitur in quibusdam ecclesijs quia in resurrectione non cantabimus ymnos huius. sed in plasteis iherusalem cantabimus alleluia. **U**t habet in capitulo penultimo theobaldi. sed loco ymni cantatur alleluia propter spem quam habemus de gloria resurrectione. **A**lie vero ecclesie cantant ymnus quod semper laudandus est deus. et cantant illum ad terciam. sub duplici cantu uidelicet unum uersum sub uno cantu et alium uersum eiusdem ymni sub alio. et unum alioz uoce quam alium ad significandum duplicem gloriam. quam cristus assumpsit scilicet corporis et anime. **Q**uia uero uirtute trinitatis in qua est perfectio. **F**acta est resurrectio. ideo dicuntur tres lectiones. **tum** quia soror nostra paruula est. et uerba non habet. **tum** quia baptizati non indigent labore quasi modo geniti infantes. **U**t de hac in sequenti tractu dicitur. **I**tae etiam die et hoc tempore cantantur tres psalmi cum tribus antiphonis. **O**bseruetur autem ideo iste ternarius numerus. primo quia partitur hominibus propter peccata deus ieiunium attritis. **S**ecundo ne neophiti multitudinem onerentur ut premissum est. **tercio** propter triduanam domini sepulturam que precessit dominicam resurrectionem. **Quarto** ad notandum quod tria que dominus secundum lucam promisit in hoc seculo perficere. scilicet demones eicere. sanitatem perficere. et tercia die consummari in resurrectione consummata sunt. **primum** operatus est dominus cum fecit ut relicta creatura rediremus ad creatorem. **S**ecundum cum per fidem nos sibi tamquam membra capiti uniuert. ut de eius spiritu uiueremus. **Tercium** cum in hoc confirmauit nos ne laboreremur. uel confirmatio est nostra resurrectio. **H**ec etiam in nostra

conuersione apparent. **E**sciuntur enim a nobis demones per exorcismos. sanamur per cathecismum et consummamus per baptismum et confirmationem. primus notatur in primo psalmo et sua antiphona. ubi dicitur. et consilium meum non est cum impijs. in quo psalmo ostenditur quid vitare debeat quis. ad hoc quod sit beatus. scilicet. non ire in consilio impiorum. et quid facere debeat scilicet. habere voluntatem domini in corde. et in eadem et nocte meditari. primus ergo psalmus cum antiphona sua monstrat impios. id est demones. eici a consilio filii dei. **I**n hoc demonum eiectione fit quod dominus in euangelio iohannis dicit. nunc iudicium est mundi. nunc princeps huius mundi eicietur foras hoc iudicium est discretio qua fideles per fidem separantur ab impijs demonibus quod iudicium factum est in multis milibus credentium. **S**ed in hoc iudicio impij id est in impietate persecutores non resurgunt sed hij qui per fidem christo ununtur. et hoc secundum quod notatur in secundo psalmo et sua antiphona. ubi dicitur postulaui patrem meum alleluia dedit michi gentes alleluia in hereditatem sibi alleluia. **H**oc factum est cum fideles per fidem et tamquam capiti uniri sunt. ut per ipsum ad modum hereditatis fructificent. unde in psalmo irridendo dicit. Quare fremuerunt gentes etc. dicentes. **D**isrumpamus vincula eorum et proiciamus a nobis iugum ipsorum. stulte dicunt. **Q**ui habitat in celis iridebit eos etc. **E**t ipse dicit. **E**go autem constitutus sum rex ab eo. qui dicit. postula a me et dabo tibi gentes hereditatem etc. et aduerte quia in antiphona dicitur. dedit. et in ps. dabo. ut in antiphona ostendatur impletum esse quod in psalmo est promissum. **T**ercium notatur in fecio ps. et in sua antiphona in qua tangitur consummatio quod dominus promisit se perfecturum. **I**n tertia die ubi dicit. **E**go dormiui et sompnum cepi. **H**oc enim licet de passione et morte et resurrectione saluatoris intelligatur. moraliter tamen queniens intelligitur de eo qui diu in peccato dormiuit et tandem per dei adiutorium surrexit. **Q**uinto etiam potest dici quod quia per opera istorum trium dierum sunt cathecumini membra christi. scilicet per exorcismos per abrenunciationem dyaboli. per fidem qua unitas in eis perficitur. et per impositionem manuum episcoporum sive resurrectionem dominum qui est iustificatio nostra. ideo propter hanc iustificationem canimus tres antiphonas in nocte resurrectionis. prima dissoluit nos ab impijs. **S**ecunda diligit nos capiti christo. **T**ercia facit nos resurgere propter iustificationem. **S**exto etiam potest dici quod per tres psalmos tria tempora significantur. tres antiphone cantantur. in quibus patriarche prophete et apostoli significantur. tres lectiones leguntur quod lex psalmi et prophete resurrectionem domini profitentur. tria responsoria subsequuntur. quod tres ordines scilicet noe job et damiel. propter resurrectionem saluantur. **S**ingulis responsorijs. **G**loria patri subiungitur in quibus dicitur

et filijs. quia trinitas ab omnibus ordinibus collaudatur. in quibusdam vero non nisi unum gloriam a tribus responsorijs secundum generale consuetudinem continue. ad notandum quod in trinitate unum deum glorificamus. **S**eptimo ternarium in omnibus frequentamus propter sacramentum baptismi in trium personarum nomine celebrati. **O**cta uero paucitate utimur lectionum propter paucitatem que tunc aderat predicatorum. **N**am apostoli erant in numero pauci. metu iudeorum muti. de morte domini mesti. de audita resurrectione quasi deliri. qua paucitate uolunt uti quidam usque in penthecostes quando facti sunt predicatorum numero plures. et spiritu sancto feruenciores ut iam dicitur. **A**lij uero solemnitate potius attendentes integrum et solemnem seruant numerum. quia et si apostoli muti fuerunt. tamen alloquium angelorum et frequens uisitatio domini non defuerunt. quare in sequenti ebdomada cantatur tantum una antiphona cum tribus psalmis ut in sequenti titulo dicitur.

Sane tercio responsorio cum gloria patri decantato cum cereis et solemnibus processione de choro ad aliquem locum tendimus. ubi sepulchrum ymaginatum coaptatur. et ubi introducuntur persone sub formis et habitu mulierum et duorum discipulorum. scilicet iohannis et petri. qui ad sepulchrum christum querentes uenerunt et quedam alie persone in personis et forma angelorum. qui christum a mortuis resurrexisse dixerunt in personis quorum recte cantari potest illa secunda responsorii prima particula. **N**olite timere et cetera usque ad finem responsorii tunc redeunt ad chorum quasi fratribus referentes que uiderunt et audierunt et unus redit ceteris alio. sicut iohannes cucurrit ceteris petro.

In personis quorum conuenienter cantatur illud responsorium. **C**ongratulamini sine uersu. **S**i qui autem habent uersus de hac representatione compositos licet non autenticos non improbanus. tunc chorus audita resurrectione protulit in uocem altissime cantans. **T**e deum laudamus. **Q**uidam uero hanc representationem faciunt antequam matutinum incipient. **S**ed hic est propior locus eo quod te deum laudamus exprimit horam qua dominus resurrexit. **Q**uidam etiam eam faciunt ad missam cum dicitur sequentia illa. **V**ictime paschali laudes eius dicitur ierusalem. **H**ic nobis. et sequentes.

Ad hanc in die resurrectionem nostram representamus. qua christo conresurreximus. et ideo de die dicimus. **H**ec dies quam fecit dominus et cetera. **E**t in nocte sepulchram qua ei consepulsumus. et ideo illud non dicimus de nocte. **U**nde dicit apostolus. **C**onsepulsumus eius illo per baptismum in morte. **T**erna et enim inmersio in aqua baptismi triuanam dominum sepulchram representat. **I**lle quidem consepulsumus est christo. qui peccare quiescit. ille conresurrexit.

cum cristo. qui celestibus intendit. Et aduerte quia in duabus precedentibus noctibus tridua nam domini sepulturam representamus. secundum quod dominus latuit in sepulchro. Unde tunc alleluia non dixim⁹. In hac vero nocte sepulturam domini representamus in eo quod cristo confepulti sumus. sed propterea alleluia cantamus quod cristo confepeliri gaudium est nobis.

Ad primam vero non dicitur ymnus. propter rationem in sexta parte sub titulo de nocturnis assignatam. nec quicumque vult. Quidam tamen dicunt psalmum Confitemini sicut et in sequenti titulo dicitur. Non sunt etiam petitiones obsecrationes et postulaciones. quia dicit dominus In die illa non rogabit me quicumque. Et quia cum glorificati resurreximus non indigemus istis. Non ergo dicuntur preces quia ubi non erit miseria non erit petenda misericordia ubi non erit temptatio. non erit dicendum. Libera nos a malo. Non dicitur etiam capitulum quod est reflectio ne post longam psalmodiam homo tedio afficiatur. Confortat enim fessos sicut electuarium membra. Tum quia ibi nullum erit tedium.

Tum quia in hoc officio brevis est psalmodia. Et quoniam capitulum in psalmis non dicitur ideo nec responsum debet dici. quod respondet capitulo siue lectioni. In missa tamen dicitur quia respondet epistole et in laudibus. quia respondet lectionibus. et dicitur tunc capitulum cristus resurgens. require. vi. capitulo. De vespere in sequenti titulo dicitur.

De officio diurno huius Festi.

Nunc de diurno officio videamus. Et quidem hac die fit stacio apud sanctam mariam maiorem. quia cum beatus gregorius hac die ibi celebraret et pax domini pronunciarer. Angelus domini alta voce respondit. Et cum spiritu tuo. Et propter hoc cum papa ibi hac die celebrans dicit. pax domini. in testimonium huius miraculi nisi sibi responderetur.

Ceterum ante missam fit processio. quod ex euangelij autoritate extrahitur eo quod angeli dicunt mulieribus. Ite dicite discipulis quia precedat vos in galileam et domus ad eas. nunciate fratribus meis ut eant in galileam. ibi me videbitis. hoc ergo significat processionem apostolorum ut viderent dominum in galilea euntem.

Rursus galilea transmigratio interpretatur. In galileam ire fuit de iudeis ad gentes transire. de qua transmigracione postea dixit. Eunt ad ceteras omnes gentes. baptizantes eos. In nomine patris et filij et spiritus sancti.

In significacionem ergo huius transmigracionis hodie solemnem agimus processionem.

sive in signum. quod nos oportet de vicijs transigrare ad virtutes siue proficisci de virtute in virtutem. Ad hoc ut videre dominum mereamur quod fit specialiter in baptismo et in significacionem baptismi nos et loca nostra aqua benedicta aspergimus cantantes vidi aquam.

Alijs vero temporibus cantatur asperges. Verum tamen nec hodie nec penthecostes aqua benedicitur. que lacius profecuti fuimus in quarta parte sub titulo de aque benedictae aspergione.

Ab hac processione omnes processionis dominicales per annum originem traxerunt ut videamus dominum in galileam id est in transmigracione de vicijs ad virtutes.

Dies enim dominica est dies resurrectionis natiuitatis et spiritus sancti missionis et in omnibus de nouo duntaxat est testamento cantandum. De processione dicitur est in quarta parte sub titulo de accessu pontificis ad altare.

Sed ad quid fuit dicitur apostolis ut irent in galileam ad videndum dominum. prout legitur in matth.

Cum eadem die cum viderunt in iherusalem. Respondet hoc dicitur maxime propter allegoriam. licet ad litteram factum sit. Allegorice enim transmigratio illa significat transmigracionem de iudeis ad gentes. in qua maxime videtur cristus. quia in hoc maxime apparet cristiditas quod totus mundus ad predicacionem famulorum cristi credidit. Dixerunt enim apostoli iudeis. quia verbum dei repulistis et vos indignos fecistis vite eterne. Ecce conuertimur ad gentes. In hac processione procedunt luminaria ut illud euangelicum impleatur in nobis.

Sicut lumbi vestri precincti et lucerne ardentes in manibus vestris. Crux enim procedit ut carnem nostram crucifigamus cum vicijs et concupiscencijs et post cruce et vexilla que sunt victorie ihesu cristi insignia. secuntur sacerdotes dealbati exultantes in laudes resurrectionis. et procedunt cum tacita populi sequentis expectatione. per distinctas et morosas expectationes. ut corporaliter illud propheticum quod tunc cantat impleti iudeam. cum iocunditate exhibitis et cum gaudio deducimini. Nam et montes et colles exultent expectantes vos cum gaudio.

Item in ea maior sacerdos procedit. quia dixit dominus precedam vos in galileam.

Item in ea nichil resonet quod sit veteris historie. sed ea solum cantantur que gloriam personent euangelij. inter que illud presertim in quibusdam ecclesijs admittitur. virtute magna reddebant apostoli testimonium resurrectionis ihesu. quia sicut diximus in galilea transmigratio est apostolorum predicacio. Cum autem ventus est ad medium templi utriusque sexus populo circumstante totis viribus chorus in vocem exultacionis erumpit antiphonam cantans. Sedit angelus.